

Memòria històrica

Les cendres de Pedro Raga es quedaran a Praga

El deportat ulldeconenc va ser assassinat en un camp de concentració nazi el 1945

MARINA PALLÁS CATURLA
ULLDECONA

Les cendres de l'ulldeconenc Pedro Raga Castell es quedaran a Praga, on han reposat 77 anys. Finalment s'ha descartat l'opció de retornar les cendres a la família d'Ulldecona i Alcanar i en el seu lloc s'hi ha fet un homenatge i s'ha plantat un roure a la vora del camp de Hradischko.

L'any passat, el periodista Carlos Hernández (autor del llibre *Los últimos españoles de Mauthausen*) va publicar a *Eldiario.es* un extens reportatge sobre la troballa de les cendres de sis espanyols que van ser assassinats l'any 1945 en un camp de concentració nazi de Praga. Un d'aquests homes era Pedro Raga Castell, nascut a Ulldecona l'any 1904 i assassinat per les SS prop de Trebschin el dia 9 d'abril de 1945. Els cossos d'aquests sis espanyols, juntament amb diversos centenars més d'altres nacionalitats, procedien de Hradischko, un petit subcamp depenent del camp nazi de Flossenbürg.

Els nazis van ordenar a František Suchý, administrador del crematori civil de Strašnice, on es cremaven els cossos, que incinerés tots aquests cadàvers i després es desfés de les seues cendres, però Suchý va decidir desobeir per donar una dignitat a totes aquelles persones. Jugant-se la vida, va agafar llaips i paper i va començar a fer una llista amb els noms dels presoners assassinats, amb l'ajuda del seu fill. Després de cada incineració, depositava les cendres en urnes separades.

El maig de 1946, les cendres van sortir a la llum amb tots els honors, en un lloc privilegiat del recinte del crematori on es va construir un monument commemoratiu. Ara la història ha pogut ser recuperada gràcies a la feina feta pels investigadors Unai Eguia, Antón Gandarias i Antonio Medina, que seguien la pista d'alguns deportats. També s'ha identificat un setè deportat espanyol que havia afrancesat el seu nom en fugir a França. Antón Gandarias va trucar l'Ajuntament

Crematori de Strašnice el dia de l'homenatge, on reposen les cendres. FOTO: CEDIDA/A. GANDARIAS

Es va plantar un arbre en record als deportats, amb terra dels seus pobles. FOTO: CEDIDA/A. GANDARIAS

d'Ulldecona informant que les cendres d'un d'aquells espanyols era un faldut i l'Ajuntament d'Ulldecona i l'historiador Paco Itarte van buscar la família de Raga. Pocs dies després, com va publicar el *Diari*, es va localitzar a una neboda néta, Rosa Maria Raga, d'Alcanar, però amb arrels d'Ulldecona.

Antón Gandarias, nebot del també presoner assassinat Àngel Lekuona, explica al *Diari* que la

intenció inicial era retornar les cendres a cada família, però finalment s'ha descartat aquesta opció. «Van veure que on es troben les urnes és impossible, és un memorial amb terra de marbre, tot d'estàtues al voltant... A més, possiblement les urnes ja estan deteriorades i les cendres, mesclades», apunta.

Finalment s'ha optat per portar a terme una alternativa més «poètica», de forma que van por-

tar terra de cada poble d'on eren els deportats, la van depositar prop del camp de Hradischko i hi van plantar un roure. També s'hi va celebrar un homenatge en record a tots ells, a Strašnice. A l'acte també hi va assistir la vídua de František Suchý fill.

«Van morir junts així que els hem volgut deixar junts, tal com porten tants anys. Crec que sí, que estan junts, i que ens estan mirant».